

A12zone

PRS Paragraaf 2.6:

A12 zone

De A12 zone is een van de laatste potentiële grote transformatie- en verdichtingslocaties in de provincie voor na 2030. In het Verstedelijkingsperspectief A12 Centraal (mei 2011) is een kansrijk en waardevol wenkend perspectief beschreven: de stip op de horizon. Het gebied kan zich op de langere termijn ontwikkelen tot een multifunctioneel woonwerkgebied in het hart van een aaneengesloten metropolitane regio. Een gebied dat met de auto goed bereikbaar is, maar ook met tram en fiets. De zone kan daarmee substantieel bijdragen aan de economische kracht van de regio. Voor de langere termijn is dit een realistisch perspectief, met veel flexibiliteit. In de periode van de Structuurvisie willen wij voorkomen dat dit ontwikkelingsperspectief verloren gaat, **daarom willen wij ontwikkelingen die dit perspectief onmogelijk maken zoveel mogelijk voorkomen..** De aandacht gaat uit naar het oplossen van lokale knelpunten, waarbij lokale partijen aan zet zijn.

Waterparels

PRS Nieuwe paragraaf 4.1.8:

4.1.8 Ter toelichting: Waterparels

Kaart Water; Object: Waterparels

Binnen de provincie Utrecht zijn 25 'waterparels', ook wel 'ecologisch waardevolle wateren' geïdentificeerd. Deze gebieden met hoge potenties op het gebied van waternatuur en –kwaliteit liggen deels binnen en deels buiten de begrenzing van de EHS en Natura 2000. De provincie Utrecht zet zich in om de kwaliteiten van deze waterparels te beschermen en hun potentiële waarden te verwezenlijken. Hierbij ligt een belangrijke rol bij de waterbeheerders in de uitvoering van hun waterbeheerplannen.

NvB Paragraaf 4.1.7 Overstroombaar gebied

zienswijze van: 210, 236

Samenvatting: Voor de kaart Water ligt het voor de hand dat daarop ook de belangrijkste rivieren/beken en plassen (inclusief de binnen de 'KRW' als zodanig aangewezen 'waterlichamen') binnen de provincie Utrecht wordt aangegeven, evenals de zogenaamde 'waterparels', zodat ook duidelijk is waar deze binnen de provincie Utrecht zijn te vinden. Zo kan ook beter een directe relatie worden gelegd met het Provinciale Waterplan, evenals de relatie met overige (sectorale) thema's zoals deze binnen de PRS aan de orde zijn.

Reactie GS: Het is inderdaad zo dat naast de ruimtelijke waterkaart er andere informatieve waterkaarten zijn. De ruimtelijke waterkaartsamen met de waterinformatie uit het Waterplan geven een completer en duidelijker beeld. We nemen derhalve een verwijzing naar de interactieve kaart van het Waterplan op in de tekst. **Voor de waterparels nemen wij een toelichtend object op, vanwege de samenhang met onder andere de natuurobjecten in de PRS.**

Voorstel GS: Aanpassing PRS door in paragraaf 4.1 de volgende passage op te nemen: Voor het waterbeleid beschikken wij ook over het Provinciaal Waterplan 2010-2015. Dit plan is te benaderen via www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/alle-onderwerpen/waterplan/waterplan. **En door een toelichtende paragraaf toe te voegen ten aanzien van de waterparels.**

Windenergie

PRS Paragraaf 4.2.2.1:

4.2.2.1 Windenergielocatie

Kaart *Klimaat, gezondheid en veiligheid*; Object: windenergielocatie

Beleid

We zetten in op het bereiken van **50 tot 60 MW** aan windenergie in 2020 door op een beperkt aantal locaties ruimte te bieden voor grootschalige windturbines met een ashoogte van 60 meter en hoger. Op deze locaties mogen geen belemmeringen ontstaan voor het realiseren van deze windturbines. Als locaties met ruimte voor een nadere uitwerking hiervan zijn in beeld:

- locatie gelegen langs het Amsterdam-Rijnkanaal ten zuiden van Houten nabij de Goyerbrug;
- locatie langs de A12 in het plangebied van Rijnenburg;
- locaties op bedrijventerrein Lage Weide te Utrecht en op bedrijventerrein Het Klooster te Nieuwegein.

Voor alle locaties geldt, dat wij de voorkeur hebben voor realisatie met draagvlak bij het gemeentebestuur. Concretisering gebeurt via initiatieven vanuit de markt. Wij staan open voor initiatieven die leiden tot intensivering van de benutting van genoemde locaties, waardoor hier meer dan 50 MW gerealiseerd kan worden, waarbij wij streven naar realisering van in totaal 60 MW. Op korte termijn starten wij met een partiële herzieningsprocedure van de PRS en PRV ten behoeve van een zoeklocatie windenergie in de zuidoostoksel van knooppunt Everdingen, in de Autenasepolder langs de A2.

De ambitie voor windenergie is gericht op doelbereik in 2020. Onze structuurvisie maken wij voor de periode tot 2028. Mocht er in de werkingsperiode van onze structuurvisie behoefte zijn aan aanvullende locaties voor windenergie, dan zullen wij die beoordelen aan de hand van hun impact op milieu (geluid, slagschaduw, veiligheid), kernkwaliteiten van de Utrechtse Landschappen en mogelijke beperkingen vanuit andere beleidsterreinen, zoals Rijksbeleid voor vrijwaringszones voor radar en langs hoofdinfrastructuur en Natura 2000. Onze voorkeur gaat uit naar een in de omgeving passende combinatie van meerdere windturbines boven solitaire plaatsingen. Als aanvullende locaties nodig zijn en ze voldoen aan de criteria, dan zullen wij de mogelijkheid voor ontwikkeling van windenergie op die locatie opnemen in onze Provinciale Ruimtelijke Verordening. De genoemde criteria hanteren wij indien nodig ook bij de uitwerking van de huidige locaties.

Toelichting

Ons beleid voor windturbines is gericht op het **via aangewezen locaties ruimte bieden voor** lijnen of clusters waar deze passend zijn in hun omgeving. Een solitaire of, naar schaal van de omgeving, te korte lijn werkt verstorerder in het landschap dan een duidelijke markering. Naast landschappen met windturbines hechten wij ook aan landschappen zonder windturbines. Het realiseren van dergelijke vrijwaringsgebieden van zowel grote als kleine windturbines, als contramal, past in het landelijk beleid. De kernkwaliteiten van de landschappen bieden hiertoe een basis. **Bij de nadere uitwerking van de locaties zullen diverse onderzoeken uitgevoerd moeten worden. De conclusie kan zijn dat een nader m.e.r.-onderzoek nodig is voor de locatie. De volgende aspecten zijn van belang om te onderzoeken: landschappen (lokale effect en de impact op de wijdere omgeving), cultuurhistorie, archeologie en aardkundige waarden, natuur (instandhoudingsdoelen nabijgelegen natuur, aandacht trekroutes vogels en vleermuizen), geluid en stilte, duisternis en lichthinder (inclusief slagschaduw), externe veiligheid en nabijgelegen woonbebouwing.**

Er is een initiatief voor het realiseren van enige windmolens in de zuidoostoksel van knooppunt Everdingen. Hiertegen lijken in principe geen zwaarwegende ruimtelijke bezwaren te bestaan. De locatie ligt dicht bij de A2/A27 en knooppunt Everdingen. Wel is deze locatie gelegen in het Groene Hart. In de Voorloper Groene Hart is vastgelegd dat er geen nieuwe initiatieven voor windenergielocaties worden opgenomen. Deze locatie kan echter worden gezien als een alternatief voor de nu te schrappen locaties in het Groene Hart bij Woerden, Abcoude en Breukelen. Alvorens een definitief standpunt over deze zoeklocatie te bepalen willen wij het maatschappelijk draagvlak toetsen. Het betreft immers een

wezenlijke aanpassing van het ruimtelijk beleid ten opzichte van het ontwerp dat ter inzage heeft gelegen. Zeker windenergielocaties kunnen tot maatschappelijke weerstand leiden. In hoeverre voor deze locatie sprake is van voldoende maatschappelijk draagvlak hebben wij nog niet kunnen toetsen. Hiertoe starten wij een partiële herzieningsprocedure van de PSR en PRV.

In de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2005-2015 waren voor windenergie locaties langs het Amsterdam-Rijnkanaal nabij Baambrugge, langs de A2 ter hoogte van Breukelen en langs de A12 ten zuidwesten van Woerden opgenomen. Voor deze locaties is op dit moment geen draagvlak bij het gemeentebestuur. Om die reden zijn deze locaties niet opgenomen in de voorliggende Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2028. Mocht er gedurende de looptijd van deze PRS toch draagvlak bij het gemeentebestuur ontstaan, dan zullen wij deze locaties ruimtelijk afwegen en zijn wij bereid deze PRS en bijbehorende PRV partieel te herzien.

Landelijk is de ambitie gesteld op 6000 Megawatt (MW) aan windenergie op land, te bereiken in 2020. De provincie Utrecht heeft zich daarbinnen voornamelijk geëngagementeerd aan het bereiken van 50 MW aan windenergie. Deze op het oog lage ambitie komt vooral voort uit de kernkwaliteiten van het Utrechtse landschap. Andere gebieden in Nederland zijn beter geschikt voor windenergie. Voor initiatieven tussen de 5 en de 100 MW wordt mogelijk van rechtswege windenergie tot provinciaal belang benoemd. Boven een nog nader te bepalen realisatienorm voor de gehele provincie kunnen Provinciale Staten afzien van toepassing van haar instrumentarium een inpassingsplan op te stellen. Deze realisatienorm wordt waarschijnlijk 50 MW. Hiervoor hebben wij, in samenspraak met gemeenten en mede gebaseerd op eerder beleid, zoekgebieden aangegeven waar de 50 MW windenergie gerealiseerd kan worden.

Realisatie

Provinciaal belang	Ruimte bieden voor duurzame energiebronnen.
Provinciale rol	Reguleren, stimuleren
Reguleren (PRV)	Gemeenten waarin een locatie ligt die aanvaardbaar is voor windturbines met een ashoogte van 60 meter of meer kunnen in bestemmingsplannen uitwerking hieraan geven, (artikel windenergielocatie).

NvB Paragraaf 4.2.2 Ruimte bieden voor duurzame energie:

zienswijze van: 059

Samenvatting: Het ruimtelijk argument zou niet als enige de voorkeur van de provincie moeten bepalen; het financiële en efficiency argument zou binnen de gestelde ambitie een andere kant op wijzen. Dat de provincie vanwege de ruimtelijke impact van windturbines, de voorkeur geeft aan andere vormen van duurzame energie is in strijd met de ambities 10-20% duurzame energie in 2020 en klimaatneutraal in 2040 en zou vanwege tegenstrijdige signalen beter verwijderd kunnen worden.

Reactie GS: De PRS gaat over wat wij ruimtelijk aanvaardbaar achten in de provincie Utrecht. Op basis van zorgvuldige afweging van verschillende belangen komen wij tot dit beleid. Dat betekent dat wij ook in de complexe ruimtelijke situatie van de provincie Utrecht ruimte willen bieden aan een van de financieel meer aantrekkelijke opties voor duurzame energie, namelijk windenergie. Het aantal aangewezen locaties hiervoor is weliswaar beperkt, maar biedt voldoende ruimte om de afspraak met het Rijk uit het BLOW-akkoord na te komen. En bovendien stellen wij deze 50 MW niet als bovengrens, maar zijn wij bereid om meer toe te staan, **waarbij wij streven naar 60 MW**. Dit verandert echter niets aan de voorkeur voor andere vormen van duurzame energie die een beperktere impact hebben op o.a. het landschap.

Voorstel GS: geen aanleiding tot aanpassing.

4.2.2.1/2 windenergie meer ruimte gewenst

zienswijze van: 059, 065, 084, 101, 209

Samenvatting: De inspanningsverplichting van 50 MW uit het Streekplan 2005-2015 is niet gerealiseerd en wordt ten onrechte zonder opschalen doorgeschoven naar 2020. Dit is te weinig

ambitieuze. De doelstelling uit de Kadernota Ruimte is méér dan 20% duurzame energie zelf opwekken in 2020. In de Ontwerp PRS is dit terug geschroefd zonder goede onderbouwing. In tegenstelling tot hetgeen de Ontwerp PRS aangeeft, is de ruimte onvoldoende om de ambitie van 10% duurzame energie in 2020 te bereiken, zoals ook de studie Duurzaam Opgewekt (NMU, 10-10-2011) laat zien. Met 75 molens kan in de provincie Utrecht ruim 210 MW aan vermogen worden opgewekt op ongeveer dezelfde locaties als vermeld in de PRS. Samen met andere duurzame bronnen zou daarmee in 2020 net 10% hernieuwbare energie kunnen worden opgewekt in de regio. Dan zouden alle locaties ook werkelijk gerealiseerd moeten worden. Neem daarom 200/215 MW windenergie als beleidsdoel voor 2020 in de PRS op en ondersteun dit concreet met effectieve beleidsmaatregelen zoals meer/grotere windlocaties (bijvoorbeeld op bedrijventerreinen en langs infrastructuur), andere/lagere beperkende randvoorwaarden bij realisering en inzet van provinciale inpassingsplannen. Voordeel van veel energie via wind opwekken in de provincie Utrecht is ook dat deze energie dichtbij wordt afgenomen hetgeen de efficiëntie vergroot. Er is een zorgvuldige zoektocht naar mogelijke locaties nodig, waarin bij de afweging tussen duurzame energieopwekking en landschappelijke effecten meer nadruk op het eerste moet liggen. Er zijn bijvoorbeeld mogelijkheden voor windenergie bij Lage Weide, de Rijnbrug, langs de A2 waaronder Loenen en Breukelen en langs de A27 bij Knooppunt Everdingen, Houten en Nieuwegein. Deze gebieden staan deels op de kaart, echter in beperktere mate. Het rapport van de NMU bevat voorstellen voor clusteropstellingen bij Mijdrecht en Benschop, lijnopstellingen langs delen van A12, A27, A28 en Amsterdam-Rijnkanaal en vergroten van lijnopstellingen uit de PRS. Hoog de regionale doelstelling van 10% duurzame energie op tot zeker 20% en merk dit aan als provinciaal belang. Dit is nodig om 100% klimaatneutraal in 2040 te kunnen realiseren. Ook in de Staat van Utrecht 2010 is vastgesteld dat indicatoren broeikas effect, duurzame energie en energiebesparing laag scoren.

Reactie GS: De PRS geeft geen plafond in de geboden zoekgebieden, maar laat de mogelijkheid open om meer dan 50 MW in totaal te realiseren, **waarbij wij streven naar 60 MW**. Opname van ruim 200 MW om vanwege een gemiddelde realisatiekans uit te komen op voldoende MW achten wij geen ruimtelijke afweging. De door de NMU opgenomen aantallen zijn met name gebaseerd op het toekennen van een groter gewicht aan windturbines dan op sommige locaties, aan landschap en aan een andere visie op het vrijwaren van gebieden van windturbines als contra-maal van gebieden met turbines. Voor ons valt de afweging tussen duurzame energie en de kwaliteit van de directe leefomgeving anders uit. Daarbij speelt voor ons ook dat voor het opwekken van duurzame energie de provincie vanwege haar ligging niet de meest efficiënte locaties kent in vergelijking met elders in Nederland. Inderdaad zijn alle bronnen voor opwekking en mogelijkheden voor besparing nodig. Wellicht is ook een omschakeling nodig in denken over het blijven voldoen aan een steeds hogere energievraag. Niet alle mogelijkheden lopen via het ruimtelijk spoor, zoals het stimuleren van besparingen en bewustwording, doordacht bouwen en innovaties in netwerken. De PRS focust op het ruimtelijk spoor. Met de PRS blijven wij vasthouden aan de ambitie van klimaatneutraliteit in 2040. Het feit dat op de kortere termijn de mogelijkheden beperkter blijken te zijn dan gedacht in de Kadernota Ruimte betekent niet dat wij onze lange termijn ambitie loslaten. Hiermee willen we ook bereiken dat we op termijn in de Staat van Utrecht beter gaan scoren op de genoemde aspecten. Zie verder ook het antwoord op zienswijzen 016, 053, 056, 059, 076, 126, 189, 210, 236 onder 4.2.2.1 windenergie algemeen.

Voorstel GS: geen aanleiding tot aanpassing.

(...)

zienswijze van: 179, 214

Samenvatting: Maak het mogelijk dat het landgoed door middel van windenergie kan voorzien in elektriciteit, ofwel door hier een windenergie locatie aan te wijzen, ofwel door een gedeelte van de akker gelegen naast de A12 aan te merken als stedelijk gebied. (179) Om aan de doelstelling van de provincie Utrecht voor duurzame energie te voldoen zullen er ook particuliere initiatieven voor plaatsing van windturbines tot de mogelijkheden moeten behoren. (214) **Op 27 oktober heeft indiener 179 een aanvullende reactie gestuurd die ons bereikt heeft via de Statencommissie RGW van 21 januari 2013. Hierin geven ze aan dat ze één of meerdere windturbines willen realiseren die niet hoger zijn dan 60 meter. Hierdoor kan het landgoed waarvoor ze gepland zijn op een duurzame wijze voorzien van de energiebehoefte die benodigd is.**

Reactie GS: Niet duidelijk is aan welk type windturbine, met name de hoogte, gedacht wordt. Wij hebben een afweging gemaakt in welke gebieden wij grote windturbines, boven de 60 meter, aanvaardbaar achten. Daarbuiten zijn deze niet mogelijk, omdat wij het tevens wenselijk achten dat niet ieder landschap windturbines kent, maar dat er als contramal tegenover gebieden mét turbines ook gebieden bestaan zonder windturbines. Daarnaast hebben solitaire turbines ook niet onze voorkeur. Afhankelijk van het type turbine zou realisatie bij/op het landgoed langs de A12 in verband met geluidsnormen op gespannen voet kunnen staan met bestaande woningen (ook die aan de zuidzijde A12) en mogelijkheden voor woningen binnen de rode contour rond het stationsgebied. Tenslotte achten wij gemeentelijk bestuurlijk draagvlak voor initiatieven belangrijk. Op basis van enkele andere zienswijzen zijn wij wel voornemens om via de in deze Nota van beantwoording voorgestelde wijzigingen meer mogelijkheden te bieden voor kleinere turbines. Zie de beantwoording onder 4.2.2.1/3. Wellicht dat daar gebruik van kan worden gemaakt.

Ten aanzien van de aanvulling: in de PRS en PRV bieden we ruimte voor windturbines tot 20 meter in het landelijk gebied en daarnaast boven de 60 meter op aangewezen locaties. Voor windturbines niet hoger dan 60 meter is dus in het landelijk gebied alleen ruimte als ze onder de 20 meter blijven.

Voorstel GS: geen aanleiding tot aanpassing.

Duurzame verstedelijkingsladder

PRS Paragraaf 5.2:

Toelichting

De 'Integrale Gebiedsuitwerking Eemland, bijstelling 2011' van de regio Amersfoort en het 'Regiodocument BRU' zijn voor ons een belangrijk uitgangspunt geweest bij de totstandkoming van het woningprogramma. Voor realisering van het woningbouwprogramma blijft, naast de binnenstedelijke woningbouw, uitbreiding op een aantal plaatsen wenselijk. In de Regio's Utrecht en Amersfoort hebben we de grootschalige uitbreidings-locaties uit de Ontwikkelingsvisie NV Utrecht opgenomen, en een gedeeltelijke invulling van de zoeklocatie Kromme Rijn/Lekzone. Ook hebben we een aantal nog niet ontwikkelde rest-uitbreidingslocaties uit de Structuurvisie Streekplan 2005-2015 opgenomen. Van sommige van deze locaties is, waar gewenst en ruimtelijk aanvaardbaar, de capaciteit verhoogd. Voorts is een enkele locatie opgenomen waarvan de planvorming al in een vergevorderd stadium is, en waarvan de ontwikkeling ruimtelijk aanvaardbaar is. Bij de realisatie van deze uitbreidingen vragen wij in alle gevallen een onderbouwing van de noodzaak volgens de in 5.1 aangegeven voorkeursvolgorde en aandacht voor landschappelijke kernkwaliteiten, gevolgen voor de mobiliteit en eventueel noodzakelijke infrastructurele maatregelen, de kwaliteit van de kernrandzones en eventuele overstromingsrisico's.

Om te voorkomen dat te veel soortgelijk aanbod op eenzelfde moment op de markt wordt gebracht, is het van belang dat gemeenten onderling in regionaal verband hun plannen qua inhoud en planning afstemmen waarbij de ladder voor duurzame verstedelijking wordt gehanteerd.

PRV Artikel 1.1

- Begripsomschrijving duurzame verstedelijkingsladder geschrapt.

PRV Toelichting artikel 1.1

- Toelichting duurzame verstedelijkingsladder geschrapt.

Kernrandzone

PRS Paragraaf 6.2

Toelichting

Het gebied grenzend aan stad of dorp, de zogenaamde kernrandzone, heeft vaak een multifunctioneel karakter. Naast landbouw en verspreid wonen bevinden zich hier stedelijk gelieerde functies (o.a. recreatieve voorzieningen, begraafplaatsen, rioolwaterzuivering, kwekerijen/tuincentra, caravanstalling). Omdat de vorm van de kernrandzone per kern verschilt, hebben wij daarvoor in de PRS geen nadere begrenzing opgenomen. Ook de gebruiksactiviteiten verschillen per kernrandzone. Gelet op deze lokale kenmerken verwachten wij van gemeenten, dat zij de huidige en gewenste planologische mogelijkheden in de kernrandzone(s) nader verkennen en doorvertalen in specifiek beleid. Hierin is ook nader beleid gewenst over hoe de ruimtelijke kwaliteit kan worden verbeterd. Deze laat nu vaak te wensen over doordat de kernranden niet zorgvuldig zijn vormgegeven, de verschillende functies in deze gebieden geen samenhang vertonen (verrommeling), ze niet aantrekkelijk zijn om in te verblijven of slecht zijn te bereiken vanuit de kern. Dit terwijl er vanuit de aangrenzende kern vaak een grote (en nog steeds groeiende) behoefte is aan kwalitatieve recreatiemogelijkheden in de kernrandzone en achterliggend landelijk gebied. Hetzelfde geldt voor de eventuele behoefte aan nieuwe functies als stadslandbouw en extra waterberging als gevolg van klimaatverandering.

We willen bevorderen dat beleid wordt ontwikkeld voor consolidatie of verbetering van de verblijfskwaliteit in deze zones. Bijvoorbeeld door de aanleg van recreatief groen en wandel- en fietspaden of door functieverandering. Deze kwaliteitsverbetering kan ook betrekking hebben op de bebouwingsrand van de kern. Hiervoor zijn in de PRV algemene regels opgenomen. Op basis hiervan kunnen eventueel **direct** aansluitend aan de rode contouren incidentele, passende bouwinitiatieven worden toegestaan. Deze regels kunnen ook worden toegepast om desgewenst een functie uit de kern of het verderop gelegen landelijk gebied naar de kernrandzone te verplaatsen. Qua ruimtelijke onderbouwing dienen deze bouwinitiatieven te steunen op de op te stellen integrale visie voor de kernrandzone.

Wij gaan een handreiking opstellen ter ondersteuning van het door gemeenten opstellen van een visie op de kernrandzone.

PRV Artikel 1.1.

kernrandzone: zone gelegen in het landelijk gebied rondom en **direct aansluitend op bebouwingskernen**. Hieronder vallen ook dorpskernen. De omvang van deze zone is verschillend en onder meer afhankelijk van de al aanwezige functies en de aanwezige bebouwingdichtheid. Deze zone is, naast agrarische activiteiten, bedoeld voor stadsrandactiviteiten.

stadsrandactiviteiten: activiteiten die aan het stedelijk gebied zijn gerelateerd, zoals maneges en kinderboerderijen, en stedelijke functies met een overwegend onbebouwd en groen karakter, zoals sportvelden, begraafplaatsen, **stadslandbouw**, volkstuintcomplexen en recreatiecomplexen. Tuincentra worden hieronder niet begrepen.

PRV Artikel 4.8

Artikel 4.8 Kernrandzone

1. Als 'Kernrandzone' wordt aangewezen het gebied waarvan de geometrische plaatsbepaling is vastgelegd in het GML-bestand en is verbeeld op de kaart Landelijk gebied.
2. Een ruimtelijk plan kan bestemmingen en regels bevatten die de volgende ruimtelijke ontwikkelingen toestaan:
 - a. kleinschalige stedelijke functies **direct** in aansluiting op het stedelijk gebied indien dit ten dienste staat van:
 - 1 ° versterking van de recreatieve belevingswaarde van de kernrandzone, of
 - 2 ° realisatie van natuur binnen de Groene contour, of
 - 3 ° realisatie van recreatief groen binnen de Recreatiezone, of

- 4 ° realisatie van recreatieve voorzieningen binnen de Recreatiezone;
 - b. uitplaatsing van een functie vanuit het stedelijk gebied naar de kernrandzone in aansluiting op stedelijk gebied waardoor de ruimtelijke kwaliteit in het stedelijk gebied wordt verhoogd;
 - c. realisatie van woningen in het kader van Ruimte voor ruimte-regeling waardoor de ruimtelijke kwaliteit in het landelijk gebied wordt verhoogd;
 - d. stadsrandactiviteiten;
 - e. de onder a. tot en met d. genoemde ruimtelijke ontwikkelingen zijn toegestaan, mits voldaan is aan de volgende voorwaarden:
 - 1 ° de ontwikkelingen zijn in overeenstemming met een integrale visie op de kernrandzone;
 - 2 ° de ontwikkelingen zijn landschappelijk goed inpasbaar;
 - 3 ° de ontwikkelingen leiden tot een verhoging van de ruimtelijke kwaliteit die ten minste in een redelijke verhouding staat tot de omvang van de ontwikkelingen, tenzij het stadsrandactiviteiten betreft;
 - 4 ° de omliggende agrarische bedrijven worden niet in hun bedrijfsvoering belemmerd.
3. De toelichting op een ruimtelijk plan bevat een ruimtelijke onderbouwing waaruit blijkt dat aan de genoemde voorwaarden is voldaan. Afhankelijk van de aard en omvang van de ruimtelijke ontwikkeling maakt een integrale visie op de kernrandzone en een beeldkwaliteitsparagraaf onderdeel uit van de onderbouwing.

Toelichting artikel 4.8 Kernrandzone

Gehele artikel: De omvang en de begrenzing van een kernrandzone verschilt per kern. Het is aan gemeenten om deze nader te bepalen en daarvoor in ruimtelijke plannen gericht beleid op te nemen. Een integrale visie voor (een gedeelte van) de kernrandzone is hiervoor het aangewezen instrument. Indien afgewogen binnen de visie kunnen door toepassing van dit artikel kleinschalige ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk worden gemaakt. Deze ontwikkelingen horen thuis in de kernrandzone (stadsrandactiviteiten), of leiden elders (in het stedelijk of landelijk gebied) tot verhoging van de kwaliteit of maken het bereiken van een bepaald doel mogelijk (zoals realisatie van natuur of recreatief groen). Deze ontwikkelingen zijn onder voorwaarden mogelijk: landschappelijke inpassing, redelijke verhouding tussen toe te voegen rood en doel en geen belemmering van de omliggende agrarische bedrijven in hun bedrijfsvoering.

Tweede lid, sub a: Kleinschalige stedelijk ruimtelijke ontwikkelingen worden in de kernrandzone toegestaan **om de ruimtelijke kwaliteit te versterken**: realisatie van natuur, groen, aanleg en beheer van recreatieve voorzieningen of de versterking van de recreatieve belevingswaarde. Deze doelen kunnen eventueel worden gerealiseerd door kleinschalige woningbouw of horeca toe te staan. De omvang van een dergelijke ontwikkeling varieert van een incidentele woning, via clustering van ruimte voor ruimte-woningen tot een klein woonbuurtje of woonwijkje. Dit is afhankelijk van (de omvang van) het te realiseren doel: de toe te voegen hoeveelheid rood staat in redelijke verhouding tot het te bereiken doel. De kleinschalige woningbouw moet in aansluiting op het stedelijk gebied worden gerealiseerd.

Tweede lid, sub a, 1^e: Bij het verhogen van de recreatieve gebruikswaarde kan worden gedacht aan het aanleggen van een wandelpad of beplanting. Ter (mede)financiering hiervan is enige woningbouw mogelijk.

Tweede lid, sub a, 2^e tot en met 4^e: Ter (mede)financiering van de aanleg van natuur binnen de Groene contour of groen en/of voorzieningen in de Recreatiezones is enige woningbouw mogelijk.

Tweede lid, sub b: Uitplaatsing van stedelijke functie naar kernrandzone: hierbij moet worden gedacht aan de uitplaatsing functies zoals een benzinestation, sportveld, brandweerkazerne of een bedrijf met uitbreidingsplannen. Doel van de uitplaatsing is de verhoging van de ruimtelijke kwaliteit van het stedelijk gebied. De mogelijkheden van alternatieve vestiging van een bedrijf op een regulier bedrijventerrein dienen eerst te worden onderzocht. **Ook moet de ontwikkeling passen in een integrale visie voor de kernrandzone.**

Tweede lid, sub c: Hierin wordt geregeld dat zogenaamde Ruimte voor ruimte-woningen (geclusterd) in de kernrandzone kunnen worden gebouwd in plaats van op voormalig agrarisch bouwpercelen omdat realisatie van die woningen op die voormalige bouwpercelen uit oogpunt van de ruimtelijke kwaliteit minder gewenst is (zie verder artikel Algehele agrarische bedrijfsbeëindiging of bedrijfsverplaatsing, vierde lid).

Tweede lid, sub d: Stadsrandactiviteiten zijn activiteiten die aan **kernen** zijn gerelateerd, maar die doorgaans of vaak in de kernrandzone worden gesitueerd. Hierbij kan onder meer gedacht worden aan stadslandbouw. **Ook voor deze ontwikkelingen is inpassing in een integrale visie op de kernrandzone gewenst.**

Tweede lid, sub e: Na landschappelijke afweging (waar het kan) moet het ruimtelijk plan voldoen aan de landschappelijk gewenste inpassing. Dit kan zijn het toevoegen, versterken of herstellen van bestaande landschappelijke kenmerken en/of kwaliteiten. **Van de gemeenten wordt verwacht dat zij in de visie aangeven op welke wijze de huidige kwaliteit wordt geborgd of kan worden verbeterd. Bij kwaliteitsverbetering gaat het vooral om het versterken van aangename verblijfsmogelijkheden, om goede verbindingen vanuit de kern, om een landschappelijk mooie overgang tussen stedelijk gebied en het omliggende buitengebied en om de mogelijkheid van 'ommetjes' in de kernrandzone.** Wat een redelijke verhouding is, hangt af van de aard en de omvang van de ruimtelijke ontwikkeling en het gebied. Dit vereist een integrale afweging. Zie ook toelichting op het derde lid. Wanneer de ruimtelijke ontwikkeling een stadsrandactiviteit betreft, is de verhoging van de ruimtelijke kwaliteit wel wenselijk, maar niet noodzakelijk.

Derde lid: Bij zeer bescheiden ontwikkelingen wordt er geen integrale visie gevraagd. Bij de integrale visie op de kernrandzone en begrenzing daarvan wordt er vanuit gegaan dat ingegaan wordt op in ieder geval de toekomst-, belevings-, en gebruikswaarde van het gebied. Binnen een kernrandzone kunnen aparte gebieden aangewezen worden. Hierbij kan gedacht worden aan gebieden die beschermd moeten worden, gebieden waar (meer) dynamiek mogelijk is en gebieden waar in de toekomst woningen gebouwd zouden kunnen worden. De Kwaliteitsgids voor de Utrechtse Landschappen (Kwaliteitsgids) vormt een goede bron hiervoor. De Kwaliteitsgids biedt ook inspiratie voor een landschappelijk goede inpassing van ontwikkelingen. **Zie ook: www.provincie-utrecht.nl/kwaliteitsgids.**

Een beeldkwaliteitsparagraaf bevat in ieder geval een analyse van de bestaande kwaliteiten, een onderbouwing op welke wijze de beoogde ontwikkeling bijdraagt aan die kwaliteiten en op welke wijze dit in de regels van het ruimtelijk plan is verankerd.

Uit de verschillende artikelen van deze verordening volgt dat, voor zover van toepassing:

- de locatie op adequate wijze ontsloten moet zijn. Dit vloeit voort uit ofwel "een goede ruimtelijke ordening" ofwel uit het artikel Mobiliteitstoets;
- bij de begrenzing en de situering van de locatie ook rekening wordt gehouden met de waterbergingsgebieden, bodem-, ecologische, landschappelijke of cultuurhistorische kwaliteiten;
- grote delen van de provincie liggen in overstroombare gebieden van Nederrijn, Lek en het Eemmeer. Door een goed doordachte locatiekeuze en inrichting kunnen de gevolgen van een overstroming aanzienlijk beperkt worden. Bij het bouwen in een overstroombaar gebied wordt aangegeven op welke wijze rekening is gehouden met overstromingsgevaar en welke maatregelen zijn genomen. Dit vloeit voort uit "een goede ruimtelijke ordening". Met name vitale objecten vragen aandacht. Nadere definiëring van de objecten is te vinden in de Handreiking Overstromingsrobuust inrichten. De Handreiking helpt ook om via het ruimtelijk spoor wonen en werken in gebieden met overstromingsrisico's veiliger te maken.

NvB Paragraaf 6.2 Kernrandzones

6.2/1 Kernrandzones algemeen

zienswijze van: 233

Samenvatting: PRS en PRV dienen de mogelijkheid tot flexibiliteit te bieden, vooral voor de kleine kernen is dit nodig. Provincie moet actief meedenken met de verbetering van de kernrandzones gericht op lokaal maatwerk.

Reactie GS: Mede gelet op de behoefte aan enige flexibiliteit in het zo nodig kunnen overschrijden van de rode contour en op het vervallen van de ontheffingsbevoegdheid in deze, zijn in de PRS een tweetal beleidsinstrumenten ontwikkeld. Enerzijds de figuur van de 4-jaarlijkse herijking, waarbij de eventuele wenselijkheid van enige uitbreiding buiten de rode contour opnieuw wordt afgewogen en kan resulteren in het alsnog toevoegen van een uitbreidingsbol op de kaart. Anderzijds de toegevoegde

mogelijkheid van een beperkte stedelijke ontwikkeling buiten en aansluitend aan de rode contour, in de kernrandzone mits deze wordt ingegeven door een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit in kernrandzone zelf, stedelijk gebied of landelijk gebied. Desalniettemin hebben wij, mede naar aanleiding van deze zienswijze, de flexibiliteit van de regeling nog eens tegen het licht gehouden. Hierbij hebben wij geconcludeerd, dat voor bepaalde ontwikkelingen voorwaarden zijn gesteld, die bij nader inzien niet vallen te billijken en daarom aanpassing behoeft. Wij doelen hierbij op stedelijk gelieerde activiteiten, die vanwege hun aard doorgaans in de kernrandzone worden gesitueerd. Het is bij nader inzien ongewenst om hierbij nog een extra prestatie te verlangen in verhoging van de ruimtelijke kwaliteit. Volstaan kan worden met een zorgvuldige afweging van situering en een goede landschappelijke inpassing. Afhankelijk van de omvang zal een brede, integrale visie deel moeten uitmaken van de ruimtelijke onderbouw van (meer dan zeer bescheiden) ontwikkelingen in de kernrandzone. Wij zijn voornemens om voor de invulling hiervan ter ondersteuning van gemeenten een handreiking op te stellen in het kader van RAP.2. Wij zijn van mening dat de regeling hiermee voldoende flexibiliteit biedt, ook bij kleine kernen.

Voorstel GS: PRV aanpassen door aan artikel Kernrandzones, lid 2 sub e lid 3 aan de zinsnede 'ontwikkelingen leiden tot een verhoging van de ruimtelijke kwaliteit die ten minste in een redelijke verhouding staat tot de omvang van de ontwikkelingen' toe te voegen: 'tenzij het stadsrandactiviteiten betreft';

. PRV aanpassen door in de toelichting op artikel Kernrandzone onder Tweede lid onder e toe te voegen 'de omvang', zodat de betreffende zin luidt: 'Wat een redelijke verhouding is, hangt af van de aard en de omvang van de ruimtelijke ontwikkelingen het gebied.' En toe te voegen: 'Wanneer de ruimtelijke ontwikkeling een stadsrandactiviteit betreft, is de verhoging van de ruimtelijke kwaliteit wel wenselijk, maar niet noodzakelijk

TOPgebied en subTOPgebied

PRS Paragraaf 6.5.1.3

6.5.1.3 Ter toelichting: verdrogingsgevoelige gebieden

Kaart Natuur; objecten: TOPgebied en subTOPgebied

Voor ontwikkelingen in de nabijheid van de EHS verzoeken wij de gemeente om het effect op wezenlijke kenmerken en waarden van de kwetsbare elementen te beschouwen. Het gaat daarbij onder andere om verdrogingsgevoelige gebieden. **Dit verzoek is gericht op het voorkomen van verslechtering van de waterkwaliteiten -kwantiteit ter plaatse als gevolg van een voorgenomen ontwikkeling.** Om dit verzoek voor deze gebieden te ondersteunen hebben wij verdrogingsgevoelige natuurgebieden binnen de EHS waarvoor wij een verdrogingsaanpak kennen, de TOP- en de subTOP-gebieden toelichtend op de kaart opgenomen. Deze gebieden zijn afkomstig uit het Provinciaal Waterplan 2010-2015. De begrenzing van deze verdrogingsgevoelige natuurgebieden moet nog aangepast worden aan de nieuwe EHS-begrenzing. We hebben deze aangepaste begrenzing al verwerkt in het toelichtende object op de kaart.

Landbouw

PRS Paragraaf 6.6.1 Landbouwgebied

Realisatie

Provinciaal belang	Een economisch vitale en duurzame landbouwsector. Behouden en versterken van de kernkwaliteiten van het landschap.
Provinciale rol	Reguleren, participeren
Reguleren (PRV)	Gemeenten nemen in bestemmingsplannen regels op over nieuwvestiging, omschakeling, nevenfuncties en de maximale omvang van de agrarische bouwpercelen (artikel Agrarische bedrijven).
Participeren	Project "kwaliteit van topstallen" gericht op bevorderen van schaalvergroting

	die past bij mens-, natuur- en diervriendelijke landbouw.
--	---

PRS Paragraaf 6.6.4 Reconstructiegebied

Realisatie

Provinciaal belang	Een economisch vitale en duurzame landbouwsector.
Provinciale rol	Reguleren, stimuleren (zie realisatieblokken van paragrafen 6.6.4.1, 6.6.4.2 en 6.6.4.3)

PRS Paragraaf 6.6.4.2. Extensiveringsgebied

Realisatie

Provinciaal belang	Een economisch vitale en duurzame landbouwsector.
Provinciale rol	Reguleren
Reguleren (PRV)	In het extensiveringsgebied geldt een "stand still": er zijn geen doorgroei mogelijkheden voor intensieve veehouderij (artikel Agrarische bedrijven).

PRV Artikel 4.13 Agrarische bedrijven

6. Een ruimtelijk plan kan bestemmingen en regels bevatten die voorzien in een 30% uitbreiding van een bouwperceel van een bestaande niet-grondgebonden veehouderij in een verwevingsgebied onder de voorwaarde dat de uitbreiding landschappelijk goed inpasbaar is. Indien door de uitbreiding de oppervlaktemaat boven de 1,5 hectare uitkomt, is de uitbreiding toegestaan mits ook aan de hierna genoemde voorwaarden onder a., c., d. en e. is voldaan. Een uitbreiding van nog eens 30 % van het bouwperceel is toegestaan indien hieraan een ondernemersplan ten grondslag ligt en voldaan is aan de volgende voorwaarden:
- de uitbreiding vindt niet plaats in waterbeschermingsgebieden;
 - voorzien wordt in een goede landschappelijke inpassing;
 - de uitbreiding draagt bij aan verbetering van het dierenwelzijn;
 - de uitbreiding draagt bij aan vermindering van de milieubelasting;
 - de uitbreiding draagt bij aan verbetering van de volksgezondheid.

PRV Toelichting artikel 4.13

Vijfde lid:

De omvang van een agrarisch bouwperceel en de eventuele doorgroei mogelijkheden daarvan wordt voor de grondgebonden en niet-grondgebonden landbouw in verschillende gebieden verschillend geregeld.

Grondgebonden landbouw:

- een agrarisch bouwperceel ten behoeve van akker- en tuinbouw is maximaal 1,5 hectare. Doorgroei mogelijkheden zijn er niet;
- voor de grondgebonden veehouderij geldt dat een agrarisch bouwperceel in het gehele landelijke gebied onder voorwaarden kan doorgroeien naar 2,5 hectare.

Niet-grondgebonden landbouw:

- landbouw: voor bedekte teelt (zoals bijvoorbeeld champignons) geldt dat een agrarisch bouwperceel maximaal 1,5 hectare is;
- glastuinbouw: dit is in aparte artikelen geregeld. De maximale oppervlaktemaat is 2 hectare buiten de glastuinbouwconcentratiegebieden;
- niet-grondgebonden veehouderij:
 - buiten het reconstructiegebied is de omvang van agrarisch bouwperceel maximaal 1,5 hectare. Er zijn geen doorgroei mogelijkheden;
 - binnen het reconstructiegebied zijn de groei mogelijkheden verschillend per gebied:
 - in het extensiveringsgebied geldt een "stand still": er zijn geen doorgroei mogelijkheden;
 - in het verwevingsgebied is onder voorwaarden een groei van (twee keer) "30%" mogelijk;

- in het landbouwontwikkelingsgebied kan onder voorwaarden een bouwperceel tot maximaal 2,5 hectare worden uitgebreid.

Daarnaast moet voldaan worden aan de voorwaarden van a. tot en met f.

Met betrekking tot b: het betreft de artikelen Beschermingszone drinkwaterwinning en Infiltratiegebied Utrechtse Heuvelrug.

Met betrekking tot c: Bij ontwikkeling van bebouwing in het landelijk gebied is het nodig om de ruimtelijke samenhang te bewerkstelligen met de bestaande bebouwing én met structurerende elementen in het landschap. Voor landschappelijke inpassing kan, net als voor het omgaan met de kernkwaliteiten van de landschappen, gebruik worden gemaakt van de Kwaliteitsgids voor de Utrechtse Landschappen. Deze biedt een goede inspiratiebron voor inpassing in de verschillende landschappen in onze provincie. **Zie ook:** www.provincie-utrecht.nl/kwaliteitsgids.

Met betrekking tot d, e en f: Maatgevend is een verbetering ten opzichte van de bestaande wettelijke normen, zodanig dat de betreffende uitbreiding een duidelijke bijdrage levert aan de ontwikkeling van een mens-, dier- en milieuvriendelijke landbouw. Mogelijkheden om hier invulling aan te geven zijn onder anderen:

- het voldoen aan de Maatlat Duurzame Veehouderij van de Stichting Milieukeur;
- de vergroting van de beschikbare ruimte per gehouden dier, oftewel grotere ruimtebehoefte bij gelijkblijvende veebezetting en het “beter leven sterrensysteem” van de dierenbescherming;
- het verkleinen van hindercontouren via het sterk verminderen van afvalstromen, ammoniakui tstoet, fijnstofuitstoet en geurhinder en de inzet van Beste Beschikbare Technieken (Plus);
- het aantoonbaar verminderen/verkleinen van risico's voor gezondheid van werknemers, omwonenden en bezoekers van het bedrijf of de omgeving van het bedrijf.

Agrarische bedrijfsbeëindiging of bedrijfsverplaatsing

PRV Toelichting artikel 4.7

Vierde lid: Dit lid bevat de Ruimte voor ruimte-regeling en staat de bouw van een nieuwe woning of woningen toe indien bedrijfsbebouwing wordt gesloopt. Doel van de “sloopeis” is niet alleen het verminderen van de bebouwing in het landelijk gebied maar ook het voorkómen dat bebouwing achterblijft die ruimtelijk ongewenst gebruik uitlokt. Een uitzondering op die sloopverplichting is er voor de deel van een voormalige boerderij die zich immers onder één kap met de voormalige bedrijfswoning bevindt. Ook waardevolle historische bebouwing wordt behouden. Behoud van een kleinere schuur in plaats van nieuw op te richten bebouwing is ook mogelijk.

Sloopeis:

- sloop van 1000 m² tot 2500 m² aan bedrijfsbebouwing: bouw van één woning is toegestaan;
- sloop van 2500 m² tot 4000 m² aan bedrijfsbebouwing: bouw van twee woningen is toegestaan;
- sloop van 4000 m² of meer aan bedrijfsbebouwing: bouw van drie woningen is toegestaan.

Voor kassen geldt dat als 5000 m² aan bedrijfsbebouwing wordt gesloopt, dan kan er één woning worden gebouwd.

Afwijking van de genoemde maatvoering is mogelijk als dat leidt tot meer ruimtelijke kwaliteit. Hierbij kan worden gedacht aan:

- herstel van landschapselementen
- versterking van de cultuurhistorische hoofdstructuur (agrarisch cultuurlandschap);
- realisering van extra natuur binnen de Groene contour;
- oplossingen voor de wateropgave;
- realisering van wandel- en recreatiemogelijkheden;
- verbetering van het woonmilieu in een aangrenzende kern;
- sanering van niet-grondgebonden veehouderij uit de nabijheid van een natuurgebieden (EHS).

Bijvoorbeeld agrarische bedrijven die in een extensiveringsgebied zijn gelegen.

Saldering vanuit meerdere voormalige agrarische bedrijven is mogelijk.

De voorwaarden met betrekking tot de nieuwe woning zijn geregeld in artikel Woningen landelijk gebied. In het kader van de ruimte voor ruimte-regeling is een kantoor of bedrijf aan huis toegestaan wanneer de omvang van die activiteiten ondergeschiedt blijven aan de woonfunctie.

Forten in de EHS

NvB 6.5.1/2 Ecologische Hoofdstructuur kaart

Zienswijze van: 126

Samenvatting: Alle forten zijn opgenomen in de EHS, terwijl in de oude situatie een deel van de forten als losse elementen in de EHS lagen. Deze wijziging kan de ontwikkeling van de forten belemmeren, dus het verzoek ze buiten de EHS te houden.

Reactie GS: In de Ontwerp-PRS hebben we voor de verdedigingslinies zowel de linies als de fortificaties onder de EHS geplaatst. Er is dus gekozen voor één lijn voor de gehele linie. Dit geldt zowel voor de Grebbelinie als de Nieuwe Hollandse Waterlinie. In de vigerende PRS zijn de linies ook al grotendeels opgenomen als EHS, toen nog onder de noemer ecologische verbindingzones. De ecologische verbindingzones waren tot dusverre grotendeels als een lijn op de kaart aangegeven. **Naar ons is gebleken gaat het de indiener van de zienswijze (gemeente Houten) vooral om de bebouwing binnen de forten Honswijk en Lunet aan de Snel. Gelet op de ligging van deze forten binnen het Eiland van Schalkwijk kunnen wij instemmen met het buiten de EHS laten van de bestaande gebouwen binnen deze forten. Hierbij nemen wij tevens in overweging dat het ecologisch belang van deze gebouwen beperkt blijft tot eventuele verblijfplaats van vleermuizen. Deze worden beschermd op basis van de Flora- en faunawet. Tevens nemen wij in overweging dat delen van Lunet aan de Snel ook geen onderdeel uitmaken van de vigerende EHS.**

Voorstel GS: de bebouwing van de forten Honswijk en Lunet aan de Snel niet opnemen in de EHS.

Landschap

PRV Bijlage Kernkwaliteiten landschap

- bij ieder landschap link naar kwaliteitsgids opgenomen